

KONTAKT

Sydslesvigsk Forenings informationsblad

UGENS OVERSKRIFTER

Orgel-rus

[KONTAKT] Orgelfestivalen Sønderjylland-Schleswig giver den hele armen, også i to danske kirker i Sydslesvig. Her: Det lille Sieseby-orgel i Haderslev Domkirke.

Læs mere på KONTAKT side 2

Nanne

[KONTAKT] Nanne Emelie er den flensborgske gårdkulturs danske navn ved en koncert på Dansk Centralbibliotek 7. august.

Læs mere på KONTAKT side 3

Wagner

[KONTAKT] Wagner bliver et hot navn ved Rued Langgaard Festivalen i Ribe 5.-8. september.

Læs mere på KONTAKT side 4

OM AT SE PÅ KUNST

Virkemidler i maleriet

[KONTAKT] Farver, lys og linjer – former, komposition og materialer er blot nogle af de virkemidler, som kunstnere har til deres rådighed. Ofte lægger vi ikke mærke til dem men har en spontan oplevelse af et kunstværk. Denne oplevelse kan imidlertid udbygges og beriges, hvis man bliver sig bevidst om disse virkemidler. At få et kig ned i kunstens værktøjskasse eller med andre ord lære dens sprog at kende giver en mulighed for i højere grad at opleve og forstå kunstnerens intentioner med kunstværket. Dette kig søger Dansk Voksenundervisning i Sydslesvig at formidle til interesserede:

I fem foredrag fokuserer Grethe Bay på malerens virkemidler. Ved bl.a. at kigge på malerier fra forskellige tids-

perioder undersøges, hvordan kunstnere til forskellige tider har gjort brug af virkemidlerne, hvordan f.eks. bru- gen af lyset har været vigtig for én pe-

riode eller kunstner, mens andre f.eks. har vægtet bru- gen af farvens el- ler linjens udtryk.

Lektor Grethe Bay er cand.mag. i kunsthistorie og nordisk litteratur og sprog fra Århus Universitet. Hun har undervist i faget billedkunst, har holdt mange foredrag om kunst og lavet ekskursioner og kunstrejser til Italien og hovedsteder generelt i Europa. Foredragene afholdes en række tirs- dage kl. 10.00-11.45 på Dansk Centralbibliotek i Flensburg: 17. septem- ber, 1. + 29. oktober samt 12. + 26. november.

Kurset udbydes i samarbejde med Dansk Centralbibliotek for Sydslesvig. Tilmelding pr. mail til: chbassler@gmail.com

Kunsthistorikeren Grethe Bay. (Foto: FLA)

SCHUTZ DER MINDERHEITEN MEHR STÄRKEN

Renate Schnack wirbt für europäische Bürgerinitiative

[KONTAKT] Der Schutz der Minderheiten soll weiter gestärkt werden: Mit einer Bürgerinitiative wollen die europäischen Minderheiten dazu bei- tragen, den Minderheitenschutz in Europa zu verbessern.

Renate Schnack, Minderheitenbeauf- tragte des Ministerpräsidenten, be- grüßte die Aktion: "Zum ersten Mal in der Geschichte Europas wird der Schutz von Minderheiten und auch der ihrer Regional- oder Minderhei- tenssprachen Gegenstand eines euro- päischen Bürgerbegehrens", so Schnack. Es sei eine Aktion, die auch die Solidarität der Mehrheitsbevölke- rung brauche.

"Dafür werde ich werben", sagte Schnack anlässlich des Idstedt-Ge- denktages am 15. Juli in Idstedt.

Mit dem Slogan: "Du bist nicht allein"

wird erstmals von den Minderheiten selbst - und nicht für oder über sie - ein Instrument der politischen Betei- ligung genutzt, um europaweit die Zu- sammenarbeit von Mehrheit und Minderheit zu verbessern. Die Aktion wird federführend von der europäi- schen Minderheitenorganisation FUEV in Flensburg gesteuert. Während ei- nes Jahres sollen für das Bürgerbe- gehren europaweit eine Million Un-

terschriften gesammelt und der EU- Kommission übergeben werden. In ihrem Festvortrag zum 163. Jahrestag der Wiederkehr des Tages von Idstedt schlug die Minderheiten- beauftragte einen Bogen von der Zeit der nationalen Gegensätze bis heute. Sie würdigte die Impulse, mit denen die Minderheiten zum Versöhnungs- prozess im Grenzland beigetragen haben. Außerdem würdigte sie deren europaweiten demokratischen Ein- satz für Frieden und eine Völkerver- ständigung "auf Augenhöhe".

Die Minderheitenbeauftragte plädierte für ein "Haus der Minderheiten" in Flensburg. In einem europäischen Dokumentationszentrum könnte über Vergangenheit, Gegenwart und Zukunft der Minderheiten informiert werden. Die deutsch-dänische Grenzregion könne so als Kompe- tenzregion für Themen der Minder- heiten weiter ausgebaut werden.

StK

MP-Minderheitenbeauftragte Renate Schnack wirbt für die europäische Bürgerinitiative für mehr Minderhei- tenschutz. (Foto: Lars Salomonsen)

OVERBORGMESTER SIMON FABER

Kræver mere fokus på nord-syd-aksen

[KONTAKT] Flensborgs overborgmester Simon Faber mener med ud- gangspunkt i den akutte spærring af motorvej E 45 over Kielerkanalen, at motorvejen A7/ E 45 ikke blot er Flensborgs, men samlet set hele Dan- marks vigtigste eksportroute. Overborgmesteren henviser til, at 65% af Danmarks samlede vareeks- port går ud af Fyn og Jylland. "Nu vi- ser det sig, at ikke blot togforbindel- serne mellem Aarhus, Flensburg og Hamborg er utilstrækkelige, men og- så en af Nordeuropas vigtigste motor- veje kan blive til et langtidsproblem. Jeg tror, at der er brug for en ompri- oritering i trafikministerierne i Kiel, Berlin og København."

Der skal bruges mindre krudt på nye paral- lel-, bro- og tværforbindelser i Nordtyskland og Danmark, hvis det

ikke engang kan lykkes at holde de eksisterende hovedruter i en tidssva-

rende stand, mener Simon Faber. "Det er ikke længe siden, at vi ople- vede en total spærring af den sønder- jyske banestrækning, og nu viser det sig, at broen over Kielerkanalen er faldefærdig. Nu må det være slut med lappeløsninger."

Faber anbefaler, at den dansk-tyske trafikkommission går ind i sagen: "Det skal undersøges, om ikke en koordi- neret udbygning med komplet dob- beltsporet jernbane i Sønderjylland og en ordentlig bro over Kielerkana- len, der samtidig kan erstatte den hi- storisk charmerende jernbanebro ved Rendsborg, er den mest samfunds- økonomiske investering, der bedre kan svare sig end flere halve løsninger på hver sin side af grænsen."

StFlbg

Overborgmester Simon Faber. (Foto: Martina Metzger)

Underskrifter – hvorfor?

[KONTAKT] Efter FUENs vedtagelse af Minority SafePack som et europæisk borgerinitiativ under mottoet „Du er ikke alene - en million underskrifter for mangfoldigheden i Europa“, har mindretalsunionen søgt EU-kommissionen om godkendelse og iværksættelse. Godkendelsen forventes returneret i september, og derefter har FUENs over 90 mindretal et år til at samle det fornødne antal underskrifter, der så pålægger EU-kommissionen at forholde sig til emnekredsen og organisere en høring i Europa-Parlamentet.

Borgerinitiativets konkrete mål er:

- Participation = Mindretallene sikres vedvarende politisk medindflydelse på hele det niveau-delte europæiske system, politisk repræsentation i Europa-Parlamentet, en mindretalsplatform i EU-kommissionen, repræsentation i regionsudvalget og økonomisk støtte fra EU-kommissionen.

- Sprog & kultur = EU udarbejder en sprogpolitik, letter adgangen for EU-støtte til mikro-projekter, laver en aktionsplan for beskyttelse af regional- og mindretalsprog, og etablerer et europæisk kompetence-center for regional- og mindretalsprog.

- Regionalpolitik = EU analyserer og katalogiserer mindretals og mindretalsprogs kompetencer ud fra erkendelsen af, at mindretalsmodeller med autonomi ikke er nogen trussel men en berigelse, og at mindretal ikke kun er tilskudsmodtagere men en merværdi for hele samfundet. Tilskudsmulighederne for mindretallene bør øges ved at tilpasse de europæiske regionalfondes midler, når EUs næste flerårige budget lægges. Og Interregs, stater og regioners programmer bør principielt være mere tilgængelige for mindretal.

- Medier = EU sikrer, at TV-signaler sendes grænseoverskridende, så de kan modtages af mindretal i

nabolandet, at biograffilm skal kunne vises på mindretalsprog i de pågældende områder, og at kultur/musik på mindretalsprog stilles til rådighed i de pågældende landes streaming-service.

- Antidiskrimination = EU udbygger og konkretiserer EUs antidiskriminations-retningslinjer, ikke mindst a.h.t. de mange statsløse borgere i EU.

- EUs udvidelse og naboskabspolitik = Når EU udvides, især med blik på Vestbalkan og Tyrkiet, placeres mindretalsprogs spørgsmål mere centralt end ved seneste optagelsesrunde. De såkaldte Københavns-kriterier skal kunne efterprøves overholdt.

- Statsborgerskab = EU åbner op for dobbelt statsborgerskab i EU; og de statsløse borgeres situation, især russernes i Baltikum og romaernes, søges forbedret.

- Romaerne = EU effektiviserer støtten til integration af de 10-12 millioner romaer i EU, analyserer de nationale roma-strategier, skaber et roma-styret Roma Development Agency, samt støtter en vide- reudvikling af FUENs roma-projekt „Mindretal hjælper mindretal“, p.t. iværksat som pilotprojekt i Ungarn og efter evalueringen forhåbentligt EU-støttet.

Det var målene, kort beskrevet. EU-kommissionen er forpligtet til at behandle et sådant borgerinitiativ alvorligt, men den kan afvise initiativet politisk. SSF vil i et tæt samarbejde med FUEN ledsage borgerinitiativet aktivt for at sikre, at det ikke sker.

Parallelt med ansøgningen til Kom- missionen har SSF orienteret Euro- paminister Nicolai Wammen, EU- kommissær Connie Hedegaard samt centrale medlemmer af Euro- pa-Parlamentet om initiativet og opfordret til at støtte det til gavn for en mere aktiv mindretalspolitik i EU.

SYDSLESVIGSK FORENING

ISTED/JYDBÆK

Loppemarked for alle

[KONTAKT] SSF-distriktet Isted-Jydbæk inviterer til stort loppemarked søndag den 4. august fra klokken 8 i Jydbæk Forsamlingshus, Storegade/ Große Str. 69a i Jydbæk/ Jübek. SSF Isted-Jydbæk rydder sit lager, så kom og find et tilbud der passer til dig.

Men også nogle af medlemmerne sælger deres lopper; deriblandt mange børneting. Der sælges rundstykker, kager, kaffe, te og saft. Rundstykker og kager kan også tages med hjem. Distriktsbestyrelsen glæder sig til at se jer alle sammen.

MEDELBY

Gudstjeneste i sognekirken

[KONTAKT] Gudstjenesten i Medelby den 4 august kl. 11 finder sted i Medelby sognekirke. Der er to dåb den

søndag i Medelby.

FR

JARUPLUND

Tag med Inge-Lise på den transsibiriske

[KONTAKT] Tirsdag den 6. august kl.15 fortæller Inge-Lise Møller om en rejse med den Transsibiriske Jernbane. Det foregår i kirkens lokale i Jaruplund, Jaruplundvej/ Jarplunderweg 14.

SSF i Jaruplund, Veding og Sankelmark samt Jaruplund Danske Kirke står for arrangementet. Man kan købe kaffe for 2 euro. Alle er velkomne.

Inger Blitger

SOMMER-SONNTAGS-KONZERT

Mobago, am 11. August in der Stampfmühle.

Kammer-Pop mit Mobago

[KONTAKT] Am Sonntag, 11. August 19.30 Uhr präsentiert der Schleswiger Musik Club in Schleswig im Café Stampfmühle das Konzert „Mobago Sommer“.

Vorverkauf: Buchhandlung Liesegang.

Das erfolgreiche Kammer-Pop-Trio Mobago mit den Musikern Diana Elisa Köhler (Voc) Jonny Möller (Saxophone, Flöten, Percussions und Voc) sowie Fjol van Forbach (Gitarren und Voc) gestaltet auch im diesem Jahr wieder den Saal zur Konzertlonge.

Das Repertoire von Mobago ist lebendig und ständig im Wandel. Da sie sich zudem stilistisch zwischen Pop und Klassik, Chanson und Blues, Traditionellem und Chill-Out-Musik bewegen, kann ein Konzert nicht abwechslungsreicher und farbigere gestalten. Darüber hinaus sind die Slapstick-Comedy und der Wortwitz der drei Kammer-Pop-Musiker legendär; die für jedes Konzert abgestimmte Lightshow obligatorisch.

ORGELFESTIVAL SØNDERJYLLAND-SCHLESWIG

»Battle of Organs«

[KONTAKT] Orgelfestivalen Sønderjylland-Schleswig har stået på i en række uger allerede, og den fortsætter også i de kommende uger, og også to danske kirker i Sydslesvig er med:

Husum danske kirke omdannes til orgelconcertsal den 9. august kl. 16.30, og Ansgar Kirke i Flensburg den 11. august kl. 17.

I Haderslev domkirke bliver der „Battle of Organs“, idet alle kirkens tre orgler aktiveres i en og samme koncert den 6. august kl. 19.30. Efterfølgende nogle programpunkter; hele programmet på www.orgelfestival-sja-sl.com.

1.8. 16:30 Orgelkoncert med Steen Wrensted Jensen, Tønder Kristkirke.
2.8. 16:30 Orgelkoncert med domorganist Henrik Skærbæk Jespersen, Haderslev Domkirke.

2.8. 19:00 Konzertlesung: Krimiklänge - mit Werner Schillies, Orgel, Grundhof, St. Marien.

2.8. 20:00 ElbtonealPercussion Hamburg, Nieblum auf Föhr, St. Johannis.

3.8. 11:00 Orgelmusik zur Marktzeit mit Friedemann Johannes Wieland (Ulm), Orgel, Flensburg, St. Nikolai.

3.8. 12:00 Middagskoncert - en halv times orgelmusik med Stephan Krueger, Flensburg, Helligåndskirken.

3.8. 17:00 Orgelkoncert med dr. Michael Dierks, Stockholm/Sverige, Møgeltønder Kirke.

3.8. 18:00 Orgelkoncert mit Ludwig Güttler und Friedrich Kircheis, Schobüll, Kirchlein am Meer.

4.8. 17:00 Flöte und Orgel - mit Christina Brüchmann und Holger Burmester, Westerland/ Sylt, St. Nicolai.

5.8. 19:00 Orgeldemonstration med Hans Christian Hein og Kseniya Pogorelaya, Nustrup Kirke.

5.8. 20:00 Orgeldemonstration med Hans Christian Hein og Julia Sadikova, Øster Lindet Kirke.

6.8. 19:30 „Battle of Organs“ med Aeji Choi og Hedvig Dobias, Haderslev Domkirke.

6.8. 19:30 Orgelkoncert med Kseniya Pogorelaya og Julia Sadikova, Kollund

Kirke.

6.8. 20:00 Orgelkoncert mit Ruth Spitzenberger, München, Langenhorn, St. Laurentius.

7.8. 19:30 Orgelkoncert med Kseniya Pogorelaya og Julia Sadikova, Notmark Kirke.

7.8. 20:00 Benefizkonzert zugunsten der Kirchenmusik Garding, Garding, St. Christian.

7.8. 20:00 Orgelkoncert mit Martin Welzel, München, Schleswiger Dom.

8.8. 10:00 Für Kinder: Orgelführung mit kleinem Konzert, Nieblum auf Föhr, St. Johannis.

8.8. 16:30 Orgelkoncert med Christian Blom Hansen (Varde), Tønder Kristkirke.

8.8. 19:30 Orgelkoncert med Kseniya Pogorelaya og Julia Sadikova, Toftlund Kirke.

8.8. 20:00 Konzert med Annetto Bo Nielsen (sang) og Lise-Lotte Kristensen (orgel), Sønderborg, Christianskirken.

Spillesteder. (Ill.: Orgelfestivalens hjemmeside)

MINDEORD

Ved en god kollegas død

[KONTAKT] Peter var ikke rask; det vidste vi, der så ham jævnlige, godt. I den sidste tid, hvor han var på en slags deltid, dog med større mellemrum.

Men at han skulle dø, just som han var ved at nå pensionsalderen, var der vist ingen, der havde regnet med. Peter Frerichs oplevede, hvad livet kan byde på af op-og-ned-faser, både rent menneskeligt og inden for typografiet.

Peter havde familie og venner, og han holdt af dem, selv om han ikke altid viste det overskummende tydeligt. Som typograf af den gamle skole oplevede han fagets endeligt. Han blev typotekniker, som overgangen fra bly til IT kaldtes, og siden blev han redaktionstekniker, hvilket han var stort set indtil det sidste.

Peters faglige indsigt og kreative dygtighed på computeren gjorde ham til lidt af en problemknuser.

Peter Fre, som han blev kaldt, var i

grunden en alvorlig mand, der dog også kunne brilliere med lune og

Peter Frerichs †. (Foto: FIA)

smil, især når han var sammen med mennesker, der mødte ham kollegialt og satte pris på hans kunnen.

Da kunne han være den personificerede hjælpsomhed og imødekommenhed.

Intet hadede han mere end ligegyldighed i produktionen, og ind imellem måtte tingene altså tage den tid, de tog.

Med Peter Frerichs gik den vistnok sidste af Flensburg Avis' gamle typografar fra borde. At hans landgang skulle blive et endeligt farvel, er en mere end vemodig og sørgelig kendsgerning.

Vi er nogle stykker, der vil huske Peter som en god kollega og trofast medarbejder – og vi vil ære hans minde.

Be.

UGEN DER KOMMER

2. SdU: Fodboldskole 2013 for 8-11 årige i Træningshallen, **Slesvig** 2.-4.8. Harald Hugaards Fiddle School`s finale på **Slesvighus** – entre fra kl. 18.30, koncert kl. 19.00

3. Helligåndskirken **Flensburg**: Middagskoncert med Stephan Krueger kl. 12

5. **Flensburg** SSF-Nord: Diabetikerklub i menighedshuset kl. 14

6. Dansk Husflidskreds Sydslesvig: Klubaften på Oksevejens Skole, **Flensburg**, kl. 19-21.30 SSF-distrikt **Jaruplund**, Veding og Sankelmark + menigheden: Hygge for alle med foredrag ved Inge Lise Møller i kirkens lokaler kl. 15 **Lyksborg** Kvindeforening: Hygge på skolen kl. 15.30

7. **Oksbøl** Kvindeforening: Møde i forsamlingshuset kl. 19 SSF-distrikt **Hanved/Langbjerg**: Grillaften i Langbjerg Forsamlingshus kl. 17 SSF-distrikt **Ravnkær**: Strikkecafe i forsamlingshuset kl. 15.30

8. **Harreslev** Kvindeforening: Hygge i kirkens konfirmandstue kl. 19.30 Aktive Kvinder **Bredsted**: Foredrag om "Sozialraumorientierte Jugendhilfe" på skolen kl. 20 SSF-distrikt **Damholm**: Hobbyklub i forsamlingshuset kl. 15.17

SSF HUSUM AMT

Mønsted Kalkgruber er også stedet, hvor grubeosten – Höhlenkäse – bliver lagret. (Foto: Mønsted Kalkgruber)

Der kan være langt at gå op fra bunden af hullet, så hvorfor ikke tage med kranen. Den var nok ikke gået i dag. (Foto: Brunkulmuseet)

På opdagelse i dansk minedrift

[KONTAKT] SSF Husum Amt inviterer 5. og 6. oktober medlemmerne på en weekends udforskning af dansk minedrifts historie.

Minedrift har aldrig ligefrem været noget hovederhverv i Danmark, men i perioder har det – i hvert fald lokalt – haft en ikke ringe betydning. I Mønsted Kalkgruber nord for Viborg blev der brudt kalk i hen ved 900 år. Det gør der ikke længere, men gruberne er åbne for publikum. Og for ost.

Det er nemlig her, Grubeosten, den der her sælges som Höhlenkäse, bliver lagret.

eltagerne får en guidet tur rundt i minegangene og får tid til at bese grubemuseet på egen hånd.

I Søby ved Herning blev der udvundet brunkul. Her er ingen underjordiske gange, for det foregik ved hjælp af strip-mining. Man skrællede jord af, ind til man nåede brunkullene.

Det varede blot nogle og tres år, men beskæftigede, da driften var på sit højeste, fire tusinde mand.

Siden har de ind imellem dannet kulisse for dansk filmproduktion.

Brunkulslejerne havde deres storhedstid under første og – især – anden verdenskrig.

I 1940'erne, da der var mangel på

brændsel, steg produktionen eksplosivt.

Brunkulsarbejderne boede på høløfter og i skure, i barakker og i udranerede sporvogne. Mange af dem havde ladet koner og børn blive hjemme, for de skulle bare lige herover og tjene lidt hurtige penge. Andre tog familien med og byggede bræddehytter ude i lejet.

Og pengene var hurtige. De var hurtigt tjent og – for nogles vedkommende – også hurtigt brugt. Smugkrovværter, hasardspillere og professionelle damer sørgede for, at en rundhåndet brunkulsarbejder ikke behøvede kede sig.

Finn Kristensen, hvis far var brunkulsarbejder, viser SSFerne rundt på brunkulsmuseet, der også rummer arbejderboliger fra den gang og mange af de gamle maskiner.

Turen slutter med en solid, traditionel, dansk frokost på Søbyhus Cafeteria.

Overnatning og aftensmad lørdag klarer Kibæk Hotel nær Herning for sydslesvigerne.

<http://www.monsted-kalkgruber.dk/da>
<http://www.brunkulmuseum.dk/>
www.syfo.de

ph

NORDISK LITTERATURFESTIVAL

litteraturfest.nu 13.-21. september

[KONTAKT] Jonas T. Bengtsson (DK), Annegret Friedrichsen (DK), Katrine Marie Guldager (DK), Hallgrimur Helgason (S), Volker Kutscher (D), Kim Leine (DK), Rosa Liksom (FIN), Steve Sem-Sandberg (S) og Helene Uri (N) er blandt de forfattere, der har tilsagt deres komme til den nordiske litteraturfestival 13.-21. september, som også i år finder sted i den dansk-tyske grænseregion.

Det er 4. gang, den nordiske litteraturfestival - litteraturfest.nu - løber af stablen i den dansk-tyske grænseregion.

Sønderjylland-Schleswig. Den arrangeres af Nordisk Informationskontor i Flensburg og Kulturbüro der Stadt Flensburg i samarbejde med biblioteker i hele grænseregionen. Festivalen kommer ud over meget andet også til at omfatte til et læsekreds-arrangement med den danske forfatter Jonas T. Bengtsson. Alle som har lyst til at diskutere hans roman "Et eventyr" er velkomne.

Film, kunststudstilling, poetry slam og koncert er også blandt tilbuddene.

NORDISCHES LITERATURFESTIVAL

Bereits zum vierten Mal findet das deutsch-skandinavische Literaturfestival litteraturfest.nu in der deutsch-dänischen Grenzregion Sønderjylland-Schleswig statt. Das Festival wird veranstaltet von Nordisk Informationskontor in Flensburg und dem Kulturbüro der Stadt Flensburg in Zusammenarbeit mit den öffentlichen Bibliotheken in der gesamten Grenzregion.

www.litteraturfest.nu

HUSUM/ EJDERSTED

Vestkystens seniorer tager til Rendsborg

[KONTAKT] Torsdag den 22. august byder Sydslesvigs Forenings amter Husum og Ejdersted sine 60+medlemmer på en sommerudflugt til Rendsborg.

Der går busser fra Tønning over Frederiksstad og fra Bredsted over Hatsted. De mødes i Husum og kører derfra til Ejderhuset i Bydelsdorf.

Her bliver der serveret kaffe og kage, og Joachim Martin fortæller om Kieleskanalen historie.

Siden svæver man en tur over kanalen med den 100 år gamle svævefæge, der hænger under jernbanehøjbroen.

ph

FONDE/ LEGATER

Oberst H. Parkovs Mindefond

[KONTAKT] Oberst H. Parkovs Mindefond støtter "nationalt og socialt arbejde i grænseegnene og skal fortrinsvis tilfalde foreninger eller institutioner, der arbejder for nationale og sociale opgaver i disse egne, f.eks. Grænseforeningen, Sønderjysk Fond eller lignende foreninger eller institutioner, der allerede eksisterer, eller som i fremtiden måtte blive oprettede, dog kan indtægterne eller en del af dem i særlige tilfælde ydes direkte til enkelte personer..." (Vedtægternes § 2). Til ovenstående formål uddeles i år cirka 200.000 kroner. Ønsker man at søge støtte, må ansøgningen være modtaget hos

Grænseforeningen, Postboks 9074, DK-1022 København K, senest med morgenposten mandag den 16. september 2013. Kuverten mærkes "Oberst H. Parkovs Mindefond". Der anvendes ikke ansøgningskema, men den begrundede ansøgning skal indeholde: størrelsen på det ansøgte beløb, budget for det samlede projekt, orientering om ansøgninger til andre fonde og legater, samt orientering om eventuel allerede modtaget støtte fra disse eller fra anden side. Desuden bedes opgivet Reg. nr. (Syd for grænsen: BLZ) på pengeinstitut samt hvilket kontonummer der ønskes anvendt, såfremt ansøgnin-

gen imødekommes.

Der vil ikke blive sendt bekræftelse på modtagelse af ansøgningen.

I begyndelsen af oktober tager fondsbestyrelsen stilling til de indkomne ansøgninger, herunder også dem, som uopfordret måtte være modtaget siden september 2012. Hvis der således tidligere er sendt en ansøgning, er der ingen grund til nu at gentage den eller til at bringe den i erindring.

I slutningen af oktober vil alle ansøgere få meddelelse om, hvorvidt deres ansøgning har kunnet imødekommes.

p.f.v. Niels Henriksen

Redaktør Jens Jessens Mindelegat

[KONTAKT] Redaktør Jens Jessens Mindelegat uddeler i år cirka 50.000 kroner, som ifølge legatets formål skal "støtte og værne dansk sprog og ånd i Sønderjylland, navnlig syd for grænsen." Der anvendes ikke ansøgningskema. Ansøgning om at komme i be-

tragtning ved uddeling fra mindelegatet skal være modtaget hos Grænseforeningen, Postboks 9074, DK-1022 København K, senest mandag den 16. september 2013. Kuverten bedes mærket "Redaktør Jens Jessens Mindelegat". I ansøgningen bedes opgivet det an-

vendte pengeinstituts Reg. No. (syd for grænsen: BLZ) samt kontonummer til anvendelse, såfremt ansøgningen imødekommes. I løbet af november vil alle ansøgere blive orienteret om, hvorvidt deres ansøgning er imødekommet.

p.l.v. Niels Henriksen

FLENSBURGER HOFKULTUR

Nanne Emelie – 7. august i Flensburg.

Restbilletter fås ved indgangen

[KONTAKT] Festivalen Flensburgs gårdkultur (Flensburger Hofkultur) kører på fulde drøn, og onsdag den 7. august giver danske Nanne Emelie jazzkoncert i Dansk Centralbiblioteks gård i Nørregade/ Norderstrasse fra kl. 20.30.

Billetterne i forsalg blev revet væk, men hvis vejret ellers holder, og det håber arrangøren på, så er der 80 billetter til 18 euro stykket (50 pct. rabat for elever, studerende og socialpasindehavere) i restsalg ved indgangen fra kl. 19.

Nanne Emelie er det danske svar på Norah Jones, og mens man lytter til denne kunstner, mindes man spontant andre navne som Melody Gardot, Madeleine Peyroux, Katie Melua

og Billy Holiday.

Men det, der ved første gennemlytning måske lyder som en ædel blanding af de fineste udvalgte ingredienser, er noget helt og aldeles selvstændigt. Det går lige ind under huden og rammer ret i hjertekulen. Hendes musik lader sig ikke hegne ind i de gængse genrekasser - og netop derfor rammer Nanne den musikalske nerve hos et meget forskelligartet publikum: Hun får tag i den forvante jazzlytter, berører den hippe musikfreak, som konstant er på jagt efter nye indtryk, og tryllebinder musikafficionadoen, som på lette fjed bevæger sig gennem alle stilarter og tidsepoker. www.nanneemelie.com
<http://hofkultur.flensburg.de/>

NORDFRIISK INSTITUUT

Studierende und Mitarbeiterinnen der Universität Flensburg vor dem Tinebrunnen, dem Wahrzeichen der Stadt Husum. (Foto: Thomas Steensen)

Auf den Spuren europäischer Geschichte

[KONTAKT] Vor wenigen Wochen gingen 40 Studierende und Mitarbeiterinnen der künftigen Europa-Universität Flensburg auf Spurensuche nach europäischer Geschichte in Nordfriesland. Die Studierenden der Fächer Geschichte, Deutsch und Friesisch besuchen die von Professor Dr. Thomas Steensen geleiteten Lehrveranstaltungen des Friesischen Seminars der Universität. Im Nordfriisk Instituut in Bredstedt führten die Instituts-Mitarbeiterinnen Antje Arfsten und Wendy Vanselow zunächst die nordfriesische Sprache als Teil des europäischen Sprachenmosaiks vor Augen. Schon im frühen Mittelalter waren friesische Kaufleute in vielen Teilen Europas anzutreffen, später die Seefahrer.

Fiete Pingel stellte die Arbeit des Bredstedter Instituts vor, das seit 2007 auch als An-Institut der Universität Flensburg fungiert. Es arbeitet bei verschiedenen sprachlichen und historischen Projekten mit den Friesen in den Niederlanden zusammen. Theodor Storms Alterswerk „Der Schimmelreiter“ gehört zur Weltliteratur und ist zugleich unlöslich mit Nordfriesland verbunden. Bei einer Busfahrt durch die Köge vor Bredstedt ging es an die Schauplätze, die Storm vor Augen hatte. Aber noch weitere internationale Zusammenhänge wurden offenbar: Der in Paris geborene dänische Bankier Jean Henri Desmercières ließ hier zwei Köge einzeichnen. Mehrere Bauernhöfe im Sönke-Nissen-Koog erinnern an Stationen der

von dem Nordfriesen Sönke Nissen in Deutsch-Südwest-Afrika errichteten Eisenbahn. Auf dem Hof Elisabethbay versuchte ein Schwede im August 1939, durch deutsch-britische Verhandlungen den drohenden Weltkrieg zu verhindern. Im Nordsee-Museum in Husum erhielten die Studierenden Einblicke in die Rugholt-Flut von 1362, die zu den großen Naturkatastrophen der europäischen Geschichte gehört. Bei einem Rundgang folgten die Studierenden vor allem den Spuren des weltbekannten Dichters Theodor Storm. Aber auch zwei international bedeutsame Wissenschaftler, erfuhr sie, sind mit Husum verbunden: der Soziologe Ferdinand Tönnies und der Hirnforscher Oskar Vogt. nfi

BEIRAT NORDFRIISK INSTITUUT

„Nordfriesland in der Schule“ und andere Projekte

[KONTAKT] Themen der nordfriesischen Geschichte und Kultur sollen sich auch im Schulunterricht wiederfinden. Diesem Ziel dient das im Nordfriisk Instituut angesiedelte, vom Ministerium für Bildung und Kultur geförderte Pilotprojekt „Nordfriesland in der Schule“. In Absprache mit den Experten des Instituts für Qualitätsentwicklung an Schulen Schleswig-Holstein (IQSH) wird das Nordfriisk Instituut entsprechende Materialien zum Beispiel zur friesischen Freiheitstradition oder zum gesellschaftlichen Strukturwandel im ländlichen Nordfriesland für Lehrer und Schüler entwickeln. Darüber berichtete Prof. Dr. Thomas Steensen dem Instituts-Beirat, der unter Leitung seines Sprechers Hans-Meinert Redlin in Bredstedt vor einiger Zeit zusammengekommen war und sich über die vielfältige Tätigkeit der zentralen wissenschaftlichen friesischen Einrichtung in Nordfriesland unterrichten ließ. Die AG Genealogie des Nordfriisk Instituut entstand 1991, als bei einer

Versammlung vier Familienforscher an einem Tisch saßen und feststellten, dass sie alle miteinander verwandt waren. Das berichtete AG-Vorsitzender Jens Uwe Nissen dem Gremium. Seither habe sich ein dichtes Netzwerk von privaten Forschern gebildet, die Auskünfte über die in der Region Nordfriesland ansässigen Vorfahren geben. Zu den „Genealogischen Tauschbörsen“ der Arbeitsgruppe kommen Forschende aus vielen Teilen Nordfrieslands und darüber hinaus. Ein wesentliches Element der Arbeit bilden Anfragen von Nachfahren aus-

gewanderter Nordfriesen. Hier arbeite die AG eng mit dem von Dr. Paul-Heinz Pauseback im Nordfriisk Instituut ehrenamtlich betreuten Auswanderer-Archiv zusammen. „Friisk tekstsamling“ heißt das derzeit wichtigste Projekt der Sprachlektorinnen des Nordfriisk Instituut Antje Arfsten und Wendy Vanselow. Die besten Texte in allen nordfriesischen Mundarten sollen zusammengetragen und – analog und digital – nutzbar gemacht werden. Die Finanzierung erfolgt aus Mitteln des Bundes über den Friesenrat.

Die Familienforschung ist eines der zahlreichen Arbeitsfelder des Nordfriisk Instituut. Die AG Genealogie und das Auswanderer-Archiv beantworten immer wieder Anfragen aus Übersee. Im Bild: Das Auswanderer-Denkmal beim Nordfriisk Instituut. (Text und Foto: Fiete Pingel)

NEU AUF SCHLOSS GOTTORF

Galerie der Gegenwart

[KONTAKT] Neben der Umsetzung eines umfangreichen Sonderausstellungs-Programms (z.B. Realismus in Norddeutschland / 150 Jahre Nydamboot) hat das Landesmuseum für Kunst und Kulturgeschichte auf Schloss Gottorf im Frühsommer still und leise eine spektakuläre Neueinrichtung eines großen Ausstellungsstraktes innerhalb der Klassischen Moderne vorgenommen. Auf Initiative von Dr. Thomas Gädeke wurde die „Gottorfer Galerie der Gegenwart“ gegründet. Diese zeigt über 200 Kunstwerke aus dem Besitz des Museums, seines Freundeskreises und des Kulturrings der Schleswig-Holsteinischen Wirtschaft. Einzelne Kabinette sind Künstlern wie Karl Hartung, Peter Nagel, Jörn Pfab, Günther Haese, Harald Duwe, Horst Janssen oder auch Paul Wunderlich

gewidmet. Dazu kommen zwei Kabinette mit ostdeutscher Malerei von Volker Stelzmann, Harald Metzkes, A.R.Penck, Max Uhlig sowie Werkgruppen u.a. von Hans Kock, Jan Koblasa, Diether Kressel, Walther Stöhrer und Friedel Anderson. Die Reihe der Gemälde der Baumkunstreisträger füllt ein eigenes Kabinett. Bestandteil der Galerie wird immer auch das jeweils ausgestellte Projekt im Studioraum sein – ab 1. August wird an dieser Stelle ein großer Graphikzyklus von Christoph Meckel präsentiert. „Arc de Triomphe“ von 1982 umfasst 57 Radierungen. Er wurde 2010 vom Freundeskreis Schloss Gottorf im Zuge der Ausstellung Meckels im Kloster Cismar erworben.

RUED LANGGAARD FESTIVAL

Med musik også af Wagner

[KONTAKT] Under overskriften Mysterium byder Rued Langgaard Festival i Ribe den 5.-8. september i år på musik af 200-års jubilaren Richard Wagner og Rued Langgaard. I fire dage spilles der musik, som tænker stort og åbner sig imod det mystiske. Og i film, foredrag og Langgaard Lounge kommenteres og udforskes Wagners og Langgaards tanker om musik og kunst. Dirigenten og Langgaard-kenderen Thomas Dausgaard står for første gang i mange år i spidsen for et landsdelsorkester, når Sønderjyllands Symfoniorkestret spiller Wagners Siegfried Idyll og Langgaards storladne Symfoni nr. 1 Klippepastorale ved festivalens hovedkoncert. Symfonien er noget af den mest storslåede, symfoniske musik - både hvad angår varighed, besætning og udtryk - der er skabt af en dansk komponist. Der er således lagt op til en stor oplevelse og historisk begivenhed, når symfonien spilles for blot fjerde gang siden uropførelsen i 1913 i Berlin. Parsifal i Ribe er en unik koncertversion af uddrag af Wagners Parsifal, hvor en række sceniske tableauer med gralsridderen Gurnemanz, troldkvinden Kundry og frelseren Parsifal udspringer på den ny anlagte domkirkeplads og inde i selve domkirken. Musikken er arrangeret for mes-

singblæser og slagtøj af komponisten Bo Gunge. Intermezzi med orgelmusik af Langgaard. Medvirkende: Michael Kristensen, tenor, Trine Bastrup Møller, mezzosopran, Jakob Bloch Jesspersen, bas, domorganist Birgitte Ebert og Slesvigske Musikkorps under ledelse af dirigent Per-Otto Johansson. Lars Egegaard Sørensen, lysdesign, og Esben Tange, koncept og iscenesættelse. Desuden bydes på koncerter med Nightingale String Quartet, den unge orgelstjerne Phillip Schmidt-Madsen, samt forestillingen Wahnfried. Et besøg i Wagners verden i Villa Wahnfried i Bayreuth med sopranen Signe Asmussen, pianisten Berit Johansen Tange, Esben Tange som fortæller og Lars Egegaard Sørensen, lysdesign. Foredrag tilbydes bl.a. ved bl.a. Danmarks førende Wagner-ekspert Henrik Nebelong, en biografisk stumfilm om Wagner samt Langgaard Lounge, hvor klassisk DJ Katrine Ring tager Rued Langgaards og Richard Wagners musik under kærlig elektronisk behandling www.langgaardfestival.dk

GRAM LERGRAV

Fossiljagten er gået ind

[KONTAKT] Museum Sønderjylland, Naturhistorie og Palæontologi har haft succes med sit projekt "Fossil hunters" med to guidede fossiljagt-ture pr. dag i Gram lergrav i starten af juli.

Museumsformidler Martin Abrahamsson instruerede i, hvordan man graver efter de 10 millioner år gamle fossiler.

Haderslev Kommunes nye Landdistriktspulje har støttet projektet, så det var muligt at få fremstillet en intro-film på dansk, tysk, hollandsk og engelsk, så museets gæster kan få en god instruktion i, hvordan man finder fossiler i lergraven - også når museumsformidleren ikke viser rundt. Desuden er der installeret en computer, hvor det er muligt for museets gæster at tage billeder af deres fund, for derefter at få dem printet ud som et individuelt diplom.

Derved håber museet, at besøget på museet og især fossiljagten i lergraven får større værdi for den enkelte gæst. Ved printning af diplommet indsamles der samtidig e-mails fra brugeren, således at det bliver muligt at sende direkte besked, hvis vedkommende har fundet noget ganske specielt.

Museets gæster bidrager med mange værdifulde fund fra det 10 millioner år gamle ler. Det hænder, at en gæst finder noget ganske usædvanligt, som kan være med til at kaste lys over det liv, der fandtes i havet over det meste af Sønderjylland for længe siden.

I de fleste tilfælde indlemmes dette i museets samling, dog ikke uden at finderens er blevet behørigt belønnet. Skulle det vise sig, at fundet er så specielt, at det skal prøves som Dagnekræ, bliver det indsendt, og finderens får en præmie. Og alt fundent

Forstenede sneglehuse...

knoglemateriale skal afleveres. Normalt er de fossiler, museets gæster finder i lergraven, dog almindelige ting. For eksempel snegle- og muslingeskaller eller søpindsvin og hjattænder. Disse ting må man gerne tage

med hjem. Og man er velkommen til at gå på fossiljagt på egen hånd i lergraven.

... og hjattænder må man gerne tage med hjem. (Foto: Mus. Sønderjylland)

FORNEM HÆDER FOR BEDSTE ARTIKEL

Sociale netværk som rekrutteringskanal

[KONTAKT] Professor Torben Dall Schmidt fra Institut for Grænseregionsforskning ved Syddansk Universitet er sammen med Professor Peter Sandholt Jensen fra Institut for Økonomi og Virksomhedsledelse ved Syddansk Universitet blevet tildelt Martin Beckmann-prisen for bedste artikel offentliggjort i Papers in Regional Science for året 2012.

Prisen overrækkes ved en af de kommende Regional Science-konferencer i enten Palermo/ Italien, Bandung/ Indonesien eller Atlanta/ USA.

Den prisbelønnede artikel af de to forfattere handler om, hvordan udenlandsk arbejdskraft i Danmark kan få indvirkning på den regionale udvikling. Artiklen sætter fokus på, hvorvidt sociale netværk er vigtig som rekrutteringskanal for udenlandsk ar-

bejdskraft, og om rekruttering gennem de sociale netværk har betydning for, hvor personer med udenlandsk baggrund finder ansættelse i Danmark.

Tidsskriftet 'Papers in Regional Science' blevet udgivet første gang i 1955 af Regional Science Association International, som har 4000 forskere rundt omkring i verden som medlemmer. Torben Dall Schmidt og Peter Sandholt Jensen fra Syddansk Universitet er de første fra de nordiske lande, som modtager Martin Beckmann-prisen.

"Udenlandsk arbejdskraft kan vise sig at blive en vigtig faktor i de fremtidige udviklingsmuligheder i takt med at konjunkturerne forbedres, flere med dansk herkomst trækker sig fra arbejdsmarkedet og kravet om specifik-

ke kompetencer øges. Betyder netværk meget for rekruttering af udenlandsk arbejdskraft, kan det medføre at de områder i Danmark, som allerede har sådanne netværk etableret, står i en særlig fordelagtig situation. Dette bør man være opmærksom på i den fremtidige regionale udvikling," fortæller Torben Dall Schmidt og Peter Sandholt Jensen

"Vi er derfor utrolig glade for og bære ret over, at vi har modtaget Martin Beckmann-prisen på grund af vores artikel. Dette ansporer os til at arbejde videre med emnet."

Priskomiteen bag Martin Beckmann-prisen består af en række internationalt, velestimerede forskere indenfor økonomi og den geografiske dimension af økonomi. Komiteen tæller professor Masahisa Fujita fra Konan University og United Nations University, professor Jean Paelinck fra Georg Mason University, professor Roberta Capello fra Politecnico of Milan og professor Jouke van Dijk fra University of Groningen.

Juryen besluttede enstemmigt at tildele den prestigefyldte pris til de to SDU-professorer med begrundelsen: "Artiklen undersøger på en nyskabende måde de interessante og komplekse spørgsmål om sociale netværk i rekrutteringen af udenlandsk arbejdskraft og betydningen af netværk for den regionale tilstrømning af udenlandsk arbejdskraft. Artiklen understreger betydningen af regionalt, funderede sociale netværk og skaber fokus på et komplekst emne af international betydning."

Prof. Torben Dall Schmidt. (Foto: Lars Salomonsen)

FOTOPROJEKT

Motiv fra Flensburg havn. (Peter Kröber: Havn international, 31.5.13, FSG)

Tag på foto-strejftog

[KONTAKT] Vand, måger, gamle sejlskibe, strømlinede lystbåde og store skuder, kraftværk, værft, slot og Al-sion, gamle pakhuse, moderne boliger, fortryllende vinkler. Havnene i den dansk-tyske region er rige på motiver.

Hvordan ser du din hjemhavn? Museum Sønderjylland - Kulturhistorie Aabenraa - og Flensburg Søfartsmuseum opfordrer i forbindelse med projektet "Maritime Art Dialogue" til at gå på opdagelse med kamera i havnene i Aabenraa, Flensburg og Sønderborg: Tag på foto-strejftog og find din egen vinkel på

vores havne. Man kan indsende op til 3 fotos til: aabenraa@museum-sonderjylland.dk hhv. schiffahrtsmuseum@flensburg.de. Angiv navn og adresse, og skriv en kort kommentar til hvert billede. Billederne præsenteres i en online-udstilling på: facebook.com/maritime-artproject. De tre flotteste, mest overraskende og dokumentarisk mest værdifulde billeder præsenteres af en sagkundig jury. Vinderen modtager en præmie. Indsendes senest 15. september.

MUSEUM SØNDERJYLLAND

Carsten Porskrog Rasmussen. (Foto: FIA)

Ny chef tiltræder den 1. september

[KONTAKT] Museum Sønderjyllands nye overinspektør og chef for fagområdet Sønderjyllands Historie, universitetslektor dr.phil. Carsten Porskrog Rasmussen tiltræder stillingen 1. september.

Han får ansvaret for de afdelinger m.v., som fagområdet dækker, dvs. Sønderborg Slot, Institut for Sønderjysk Lokalhistorie, Dybbøl Mølle, Historiecenter Dybbøl Banke, Bygningskulturelt Kontor og udstillingerne på Augustenborg Slot.

Carsten Porskrog Rasmussen er født i 1960. Han blev cand. phil. i historie fra Aarhus Universitet i 1986, Ph.d. i historie samme sted i 1990 og dr. phil. i 2003 på en afhandling om de

sønderjyske godser. Carsten Porskrog har været ansat ved Århus Universitet fra 1995 - først som adjunkt og herefter som lektor i nyere tids historie.

Inden ansættelsen i Århus var Carsten Porskrog Rasmussen lektor ved Institut for Grænseregionsforskning i Aabenraa.

Carsten Porskrog Rasmussen er en markant forsker med et omfattende forfatterskab bag sig især med emner indenfor Sønderjyllands og hertugdømmernes historie. Således udkom hans nyeste bog for nylig, det afsluttende bind om Sønderjyllands Landbrugshistorie fra 1545 til 1830.

WWW.SYFO.DE

www.syfo.de
 &
<https://www.facebook.com/sydslesvigsk.forening>:

Kulturtilbud & information, også fra lokalafdelingerne

